Efter Stændernes Indførelse 1834, fik vi 1837 og 1840 frie Kommunalforfatninger saavel for Provinsen som for København, som nærmere bestemtes i 50erne og 60erne, saaledes som de nu forefindes med de Ændringer, som de nyeste Love medfører.

Kommunestyret i Byerne.

Byerne styres af et Byraad, som har fra 7—19*) valgte ulønnede Medlemmer med Borgmesteren som Formand.

Hidtil har der været to Vælgerklasser, som bekendt kun Mænd, — hvert 3. Aar valgtes henholdsvis Raadets større Halvdel af den almindelige Vælgerklasse og den mindre Halvdel af den højstbeskattede Femtedel af samtlige Vælgere. Dog maatte disse svare $^2/_3$ af Byens Skat, ellers skulde flere tages med. Valgperioden var 6 Aar.

Efter Loven af 20. April 1908 § 1 er de to Vælgerklasser bortfaldne. Valgret og Valgbarhed har nu enhver Mand og Kvinde, der har Indfødsret, er fyldt 25 Aar, svarer Skat til Kommunen, som har haft Ophold i den det Skatteaar, Valget foregaar, og hele det umiddelbart foregaaende, som ikke har modtaget Fattighjælp, der ikke er eftergivet eller tilbagebetalt, er uberygtet og ikke ude af Raadighed over sit Bo. Naar en Ægtemand har svaret direkte Skat til Kommunen af Ægteparrets fælles eller af Hustruens særlige Midler, betragtes de begge som Skatteydere.

Valgperioden er 4 Aar, alle afgaar paa een Gang, og Valgene foretages efter Forholdstalsvalgmaaden. Valget finder Sted i første Halvdel af Marts.

Byraadene har den besluttende Magt i Byerne. Borgmesteren sørger for Bestemmelsernes Gennemførelse og kan standse skadelige og lovstridige Beslutninger og henstille Sagen under Indenrigsministerens Afgørelse.

Raadet vedtager aarlig Byens Finanslov, varetager Fattig-, Skole-, Skatte-, Havne-, Vandvæsen m. m. Dog kan Skatten ikke forhøjes udover det allerede vedtagne plus ¼ uden Indenrigsministeriets Samtykke (§ 22).

Amtsstyre.

Amtmændene var eneraadende i Amterne fra 1662 til Stændernes Indførelse 1834, hvorefter vi fik frie Kommunalforfatninger i 1841, der nærmere ordnedes i 60erne.

Amtsraadet bestaar af Amtmanden som selvskreven Formand og 18—14 valgte Medlemmer. Tallet skal altid være lige. Bornholm har 10, hvoraf 4 vælges af Byerne; der er saaledes Forbindelse mellem Land og By. I det øvrige Land har Amtsraadet ikke noget at gøre med Byerne.

Amtsraadsvalgene

foregaar paa følgende Maade efter § 23:

Hvert Sogneraad vælger af sin Midte 2 Valgmænd. Disse sammentræder ved Valgene med et lige saa stort Antal umiddelbare Vælgere, som der er Sognekommuner i Amtsraadskredsen; disse sidste tages blandt de højest beskattede Ejendomsbesiddere. (Hvis flere i Kommunen svarer lige Skat, afgøres ved Lodtrækning, hvem det skal være). Saaledes vil der altsaa kunne være flere fra et Sogn, medens andre Sogne ikke vil faa nogen umiddelbar Vælger. — Dette er ogsaa ret naturligt, naar man overhovedet bibeholder de højstbeskattedes Fortrinsret. Var det den højstbeskattede i hver Sognekommune, vilde jo den, der i Kommune A betalte f. Eks. 50 Kr. i Skat gaa forud for den, der i Kommune B betalte f. Eks. 300 Kr., naar han ikke i Kommune B var den højstbeskattede.

Kvinder, der er Ejendomsbesiddere og bosiddende i Kommunen, har Ret til at deltage i Valgene.

Har Ægtefæller Fælleseje, kan kun Manden komme i Betragtning som umiddelbar Vælger. Her er altsaa en Indskrænkning for Kvinden. Hun kan altsaa blive Væl-

*) Enkelte Byer Landet over behandler imidlertid for Øjeblikket Forslag om at forhøje dette Tal til 25.